

N:o 17.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 15 mars 1899.
— — — — — Andra Kammaren den 15 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, angående föreslagna statsbidrag till vägars anläggning och förbättring, bro- och hamnbyggnader, vattenkommunikationer och torrläggning af vattensjuka marker samt angående villkoren för sådana statsbidrags åtnjutande.

(Statsutskottets utlåtande n:o 27.)

Till Konungen.

I den till Riksdagen den 16 sistlidne januari aflåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behof har Eders Kongl. Maj:t under riksstatens sjette hufvudtitel gjort framställning om de anslag, hvilka Eders Kongl. Maj:t ansett böra beviljas för utförande af väganläggningar och vägförbättringar, bro- och hamnbyggnader, vattenkommunikationer och frostminskningsföretag, äfvensom angående villkoren för sådana statsbidrags åtnjutande.

1:o. Till bidrag för anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar har Eders Kongl. Maj:t i ofvanberörda proposition begärt anvisande för år 1900 af 1,000,000 kronor.

I enlighet med denna Eders Kongl. Maj:ts framställning har Riksdagen till bidrag för anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar för år 1900 anvisat 1,000,000 kronor.

2:o. Till understödjande af brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader samt upprensning af åar och farleder har Eders Kongl. Maj:t af Riksdagen begärt ett anslag för år 1900 af 300,000 kronor.

Med bifall till detta Eders Kongl. Maj:ts förslag har Riksdagen till understödjande af brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader samt upprensning af åar och farleder för år 1900 anvisat 300,000 kronor.

3:o. Till understödjande, medelst anslag utan återbetalningsskyldighet, af sådana myrutdikningar och vattenaftappningar, hvilkas ändamål är att minska frostländigheten för närliggande bygd, har Eders Kongl. Maj:t för år 1900 äskat ett anslag af 300,000 kronor.

Denna Eders Kongl. Maj:ts framställning har vunnit Riksdagens bifall.

4:o. Eders Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen besluta, att i afseende å de statsbidrag, som af Riksdagen för år 1900 beviljas till väganläggningar och vägförbättringar, till bro- och hamnbyggnader samt upprensning af åar och farleder äfvensom till sådana myrutdikningar och vattenaftappningar, hvilkas ändamål är att minska frostländigheten för närliggande bygd, följande allmänna vilkor och bestämmelser skola blifva gällande, nemligen:

»*Mom. 1.* För hvarje företag måste plan till arbetets utförande jemte beräkning öfver dermed förenade kostnader vara uppgjord och hafva vunnit Kongl. Maj:ts nådiga fastställelse; och skall menighet, bolag eller annan vederbörande, som erhållit statsunderstöd till arbetets utförande, vara underkastad alla de vilkor och kontroller, som af Kongl. Maj:t pröfvas lämpliga och nödiga.

Mom. 2. Innan statsbidrag beviljas, bör efter offentlig utfärdad kungörelse vederbörande menighet hafva afgifvit yttrande om företagets lämplighet och nytta.

Mom. 3. Anslag må af Kongl. Maj:t bestämmas: för väganläggningar och vägförbättringar till högst två tredjedelar af den beräknade kostnaden enligt den fastställda arbetsplanen;

för bro- och hamnbyggnader samt upprensning af åar och farleder till högst två tredjedelar af den beräknade kostnaden enligt den fastställda arbetsplanen; dock att för mindre hamnar, företrädesvis fiskehamnar, anslag må af Kongl. Maj:t bestämmas till mer än två tredjedelar, dock högst till nio tiondedelar af den beräknade kostnaden, i hvilket fall af statsanslaget endast sju tiondedelar må kunna användas till arbetets utförande, hvaremot återstående två tiondedelar skola afsättas till en hamnfond, på sätt i mom. 14 sägs; samt

för myrutdikningar och vattenaftappningar, hvilkas ändamål är att minska frostländigheten för närliggande bygd, till högst hälften af den beräknade kostnaden enligt den fastställda arbetsplanen;

skolande menighet, bolag eller andra vederbörande, hvilka antagas komma att af ett genom statsbidrag understödt företag hafva nytta, genom kontant tillskott, materialier, arbete eller andra bidrag enligt ofvan angifna proportion af respektive minst en tredjedel, minst tre tiondedelar eller minst hälften bestrida den återstående, icke af statsmedel anvisade andelen af kostnaderna för företagets fullbordande, hvarvid bestämmelsen i mom. 4 skall iakttagas.

Mom. 4. Vid meddelande af anslag, der Kongl. Maj:t icke finner undantag böra ega rum, iakttages, att, om verkliga kostnaden för arbetets utförande skulle befinnas understiga den beräknade, af vederbörande myndighet granskade och godkända kostnaden, det beviljade anslaget minskas med så stor del af den ifrågavarande besparingen, som det beviljade anslaget utgjort af den beräknade kostnadssumman; börande vid sådana företag, som afse större vägarbeten, hamn- och brobyggnader, och till hvilkas utförande statsbidrag beviljats till belopp af 10,000 kronor eller derutöfver samt hvilka ej på entreprenad verkställas, räkenskaper af vederbörande intressenter föras på sådant sätt, att den verkliga kostnaden för det af staten understödda arbetsföretaget må kunna säkert uppskattas.

Mom. 5. Då ett arbetes utförande öfverlemnas till menighet, bolag eller enskilde, bör alltid kontrakt derom vara i vederbörlig ordning afslutadt samt af Kongl. Maj:t eller, efter erhållet nådigt bemyndigande, af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen godkändt.

Kontraktet skall innefatta förbindelse för menighet, bolag eller enskilde dels att i noggrann öfverensstämmelse med den fastställda arbets-

planen och under skyldighet att dervid vara underkastade vederbörandes kontroll påbörja och fullborda arbetet inom viss bestämd tid, utan att vidare väcka anspråk på ytterligare bidrag af allmänna medel, och dels att, genom egna tillskott, utgöra hvad som utöfver statsbidraget kan erfordras, äfvensom de öfriga åtaganden, som enligt dessa allmänna vilkor och bestämmelser vederbörande åligga och äro på det förevarande fallet tillämpliga; egande väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att, der den pröfvar lämpligt, uti de kontrakt, som af bemälda styrelse rörande arbetenas utförande upprättas, intaga det förbehåll, att innan sista delen af statsbidraget utbetalas, bör styrkas, att till styrelsen blifvit aflemnade fullständiga ritningar, utvisande, huru arbetet blifvit utfördt. Dessutom bör uti kontrakten angående sådana större vägarbeten, hamn- och brobyggnader, till hvilkas utförande statsbidrag beviljas till belopp af 10,000 kronor eller derutöfver, inflyta, att vederbörande arbetsdirektion skall hafva skyldighet att under arbetsåren inom viss bestämd tid till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen årligen afgifva af räkenskapsutdrag åtföljd berättelse om arbetets fortgång under nästföregående året; hvarjemte beträffande särskildt de kontrakt, hvilka afse företag till kommunikationsanstalters befordrande, i dessa kontrakt bör införas, att vederbörande direktions skall, sedan kommunikationsanstalten blifvit för trafik upplåten, afgifva sådana uppgifter om de årliga trafikförhållandena, som kunna ifrågakomma att inforas.

Mom. 6. För fullgörandet af sådant kontrakt, äfvensom för de lyftade statsmedlens återbäring, i fall mot kontraktet brytes, skall ställas sådan säkerhet, som af Kongl. Maj:t godkännes; varande dock städer och sådana menigheter, hvilka Kongl. Maj:t anser derifrån böra befrias, från dylik skyldighet frikallade.

Mom. 7. Af Kongl. Maj:t eller af Riksdagen beviljadt anslag kan i allmänhet icke utbeformas förr, än arbetsföretaget blifvit börjadt, hvarefter anslagna medel få successivt och i mån af arbetets fortgång lyftas vid de terminer, som i kontraktet finnas utsatta eller särskildt blifvit bestämda antingen af Kongl. Maj:t eller af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen efter dertill af Kongl. Maj:t lemnadt bemyndigande, börande, såvida icke Kongl. Maj:t, med afseende å särskilda förhållanden, pröfvar skäligt annorlunda förordna, någon del af anslaget i statskontoret innestå, intill dess arbetet är vederbörligen afsynadt och godkändt.

Mom. 8. Alla statsbidrag, som blifvit uti ifrågavarande afseende beviljade, skola från statskontoret utbetalas antingen omedelbart eller

ock genom Kongl. Maj:ts vederbörande befallningshafvande eller den myndighet, som fått sig i nåder uppdraget att medlen requirera och uttaga; börande, innan större eller mindre del af beviljade statsbidrag utbetalas, hos statskontoret företes:

- a) om arbetets utförande afslutadt och godkänt kontrakt;
- b) af Kongl. Maj:t godkänd säkerhetshandling för samma kontrakts fullgörande eller medlens återbäring i de fall, der sådan säkerhet enligt mom. 6 erfordras;
- c) behörigt intyg, att arbetet är börjadt.

Derest för mindre hamnbyggnad anslag beviljats till belopp öfverstigande två tredjedelar af den beräknade kostnaden, skall derjemte iakttagas, att innan någon del af statsanslaget utlemnas, skall vara styrkt, dels att vederbörande landsting åtagit sig att ansvara för framtida underhållet af hamnbyggnaden, dels ock att ej mindre sjelfva området för hamnen än äfven ett för den rörelse, som skall i hamnen bedrifvas, tillräckligt område i land blifvit för det gemensamma behofvet afsöndrade.

Mom 9. De säkerhetshandlingar, som för statsbidrags utbekommande till statskontoret aflemnats, förblifva uti kontorets vård; dock skola sådana handlingar, som vederbörande embetsmyndigheter kunna blifva i behof att begagna, till dem på behörig requisition utlemnas.

Mom. 10. I händelse afvikelse, utan dertill erhållen vederbörlig tillåtelse, skett från den fastställda arbetsplanen eller arbetet, utan af Kongl. Maj:t medgifvet anstånd med detsammas utförande, icke blifvit fullbordadt inom derfor bestämd tid, ankommer på Kongl. Maj:t att låta inställa all vidare utbetalning af statsbidraget samt återfordra hvad deraf uppburits, att på en gång eller successivt till statskontoret inbetalas inom den tid, som bestämmes af Kongl. Maj:t eller af Riksdagen, till hvars pröfning frågan om uppburna medels återbäring öfverlemnas, derest längre anstånd dermed än till nästa riksdag anses erfordras. Statskontoret bör tillse, att sådan inbetalning ingår i vederbörlig ordning; och skall det åligga vederbörande att å sålunda lyftade och återburna medel jemväl erlägga fem procent årlig ränta från lyftningsdagen, till dess återbetalning sker.

Mom. 11. De arbetsföretag, för hvilkas utförande statsbidrag beviljats, böra vara påbörjade inom tid, som i det om företagens utförande upprättade kontrakt eller af Kongl. Maj:t särskildt blifvit bestämd; kommande, då arbetet icke påbörjats inom den sålunda bestämda tidens förlopp, det beviljade beloppet att reserveras till Riksdagens disposition.

Mom. 12. Alla med understöd af allmänna medel utförda arbeten skola af den eller dem, som sådant understöd bekommit, underhållas, intill dess sådan underhållsskyldighet kan varda i laga ordning ålagd eller vederbörande från underhållsskyldigheten befriats, med iakttagande, beträffande underhåll af mindre hamnbyggnader, till hvilka beviljats anslag till belopp öfverstigande två tredjedelar af beräknade kostnaden, af bestämmelsen i mom. 8 här ofvan.

Mom. 13. Derest hamn- och kanal- eller andra likartade afgifter efter arbetsföretagets fullbordande skola komma att utaf de trafikerande upptagas, bör taxa härå vara fastställd, så lindrig som skäligen låter sig göra. Sålunda fastställda afgifter få icke förhöjas, med mindre Kongl. Maj:t på grund af särskildt förekommande omständigheter pröfvar skäligt dertill lemna bifall, utan böra deremot ovilkorligen nedsättas, så snart det af redogörelse, som hvart femte år till Kongl. Maj:ts befallningshafvande bör ingifvas, finnes, att behållna inkomsten öfverstiger en viss af Kongl. Maj:t fastställd procent utaf de till företaget lemnade enskilda bidrag; och skall dessutom en viss af Kongl. Maj:t likaledes bestämd andel utaf de afgifter, som uppbäras, till reparationsfond afsättas eller till sådan särskild hamnfond, hvarom i mom. 14 sägs, ingå.

Mom. 14. Utgår till mindre hamnbyggnad anslag till belopp öfverstigande två tredjedelar af kostnaden, skola två niondedelar af anslaget afsättas till en under vederbörande landstings egen förvaltning ställd hamnfond, till hvilken jemväl må, efter Kongl. Maj:ts bestämmande, inflyta viss andel af afgifter, upptagna för hamnens begagnande; och må denna fond för underhållet af hamnbyggnaden anlitas.

Mom. 15. Beträffande anslag till understödjande af sådana myr- utdikningar och vattenaftappningar, hvilkas ändamål är att minska frostländigheten för närliggande bygd, skall iakttagas, dels att anslaget må företrädesvis anvisas till sådana större företag, som anses i väsentlig mån befrämja det dermed afsedda ändamål, dels ock att Kongl. Maj:t eger att, i de fall, der sådant anses vara af behofvet påkalladt, medgifva, att någon del af anslaget må förskottsvis till vederbörande utbetalas.

Mom. 16. Alla kostnader, af hvad namn de vara må, som i följd af erhållna anslag föranledts för statskontoret, skola utan undantag bestridas eller godtgöras utaf den eller dem, som statsbidragen erhållit.»

Det af Eders Kongl. Maj:t nu framlagda förslaget till allmänna vilkor och bestämmelser för erhållande och tillgodonjutande af de under

punkterna 1—3 här ofvan omförmälda statsbidrag innebär, på sätt i det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 13 sistlidne januari framhållits, ej någon ändring af de för närvarande gällande föreskrifter i detta hänseende. Endast för vinnande af bättre öfversigt, reda och tydlighet hafva dessa bestämmelser från de fem särskilda riksdagsskrifvelser, hvarest de återfinnas, blifvit i Eders Kongl. Maj:ts förslag sammanförda till ett ordnadt helt. Behovvet af en sådan sammanfattning har länge gjort sig känbart; och vid granskning af det sätt, på hvilket densamma nu blifvit utförd, har Riksdagen ej haft något att erinra. Hvad särskildt angår det af nästlidna års Riksdag fattade beslut om viss ändring af ifrågavarande bestämmelser i hvad de afse statsbidrag till mindre hamnanläggningar, har detta beslut, om hvars rätta tolkning någon tvekan visat sig kunna uppstå, blifvit i nu förevarande förslag med önskvärd tydlighet formuleradt; och synes det Riksdagen att den affattning, beslutet sålunda erhållit, fullt öfverensstämmer med dess verkliga innebörd. I enlighet härmed skola endast för det fall, att statsanslag till mindre hamnbyggnad öfverstiger två tredjedelar af den beräknade kostnaden, de af 1898 års Riksdag bestämda vilkoren om landstings ansvarighet för underhåll af anläggningen, om afsöndring af område för hamnen m. m. med nödvändighet ega tillämpning. Äfven utan iakttagande af dessa vilkor kan emellertid företag, afseende anläggning af mindre hamn, komma i åtnjutande af statsbidrag, ehuru i så fall ej med högre belopp än två tredjedelar af kostnaden, likasom ett sålunda begränsadt anslag må utgå för annan hamnanläggning samt brobyggnad och upprensning af å eller farled.

Riksdagen har beslutat, att i afseende å de af Riksdagen för år 1900 beviljade statsbidrag till väganläggningar och vägförbättringar, till bro- och hamnbyggnader samt upprensningar af åar och farleder äfvensom till sådana myrutdikningar och vattenaftappningar, hvilkas ändamål är att minska frostländigheten för närliggande bygd, skola gälla de af Eders Kongl. Maj:t föreslagna, här ofvan intagna allmänna vilkor och bestämmelser.

Stockholm den 15 mars 1899.

Med undersätlig vörndad.